

prvih časih to nepravilno rabo, ti so vplivali tudi na pristno slovenske glagole, da se je tudi tu začel uporabljati nepravilni sedanjik perfektivnih glagolov, ki so dobili s tem nekak trajen, durativen pomen. Cela prikazen je torej res germanizem, do Levstika so rabili prepogosto slovenski pisatelji sedanjik perfektivnih glagolov, z Levstikom se pa začenja slovanski vpliv, in od tedaj ni ta sedanjik v knjigi več tako razširjen. J. M.

Neue Forschungen zur Sozial- und Wirtschaftsgeschichte der Slaven von J. Peisker. I. Die älteren Beziehungen der Slaven zu Turkotataren und Germanen und ihre sozialgeschichtliche Bedeutung.

Mestna hiša v San Franciscu pred potresom.

Znani učenjak J. Peisker, čigar učenec je bil naš prerano umrli vseučilišni profesor Vladimir Levec, je priobčil v časopisu „Vierteljahrschrift für Social- und Wirtschaftsgeschichte“ III. Stuttgart, W. Kohlhammer, 1905 omenjeno razpravo, ki je izšla tudi v ponatisku. Pisatelj je znan po svojih, na socialno in gospodarsko zgodovino Slovanov se nanašajočih razpravah v istem časopisu leta 1897.; posebej izšle skupno z naslovom „Forschungen zur Sozial und Wirtschaftsgeschichte der Slaven.“ (Glej uvod pričujoče knjige!) Isto tvarino obdeluje tudi njegovo „Slovo o združbe“ (tudi v nemščini). V uvodu pričujoče knjige pa naznanja, da bo nadaljeval svoje preiskave o prvotnih razmerah Slovanov do Germanov in drugih narodov ter njih posledic

v posebnih publikacijah, ki bodo govorile: Über Wort und Gerät ‚Pflug‘ bei den Slaven in Über die wlachosüdslavische Symbiose.

Že v „Slovu o združbe“, kjer razlaga Peisker nastanek (jugo)slovanskih zadrug iz bizantinsko-turškega načina obdačevanja (capitatio; καπιτάτιον), govori obširno o dveh slojih pri večini slovanskih narodov: o (vladajočem) pastirskem in (odvisnim) poljedelskim. Nekdaj so pri vseh Slovanih bili pastirji, župani (župa prvotno = Weidervier!) vladajoči sloj. V Srbiji so na njih mesto stopili Rumuni-Vlahi kot sicer neodvisen, a ne vladajoč sloj. Odkod ti župani? ti vladajoči pastirji, živinorejci? Odkod dva sloja (Zweischichtung)? To je v glavnem vsebina pričujoče knjige.

Obenem pa podaja razprava tudi odgovor na vprašanje, odkod gospodarska in politična inferiornost Slovanov zlasti nasproti Germanom, ki se javlja v zgodovinski dobi. Najstarejša znana bivališča Slovanov so ugodna za poljedelstvo in živinorejo. Toda nekatere izposojenke kažejo, da živinoreja ni bila gospodarska panoga Slovanov.

(To so izrazi: skot, nuta = govedo, zlasti pa: mléko [iz germ.] in tvareg = sir [iz turškotat].) S tem se vjema tudi poročilo Konstantina Porfirogeneta o razmerju Rusov do Pečenegov: Rusi so od Pečenegov dobivali govedo, konje in ovce, ker sami teh živali ne rede. Odkod ta nedostatek pri Slovanih kljub ugodnim

prirodnim razmeram njih bivališč? Nato odgovarja Peisker sledeče: Slovani so od pradednih časov bili sosedje raznih turkotatarskih nomadskih narodov. Teh glavno opravilo pa je, da ropajo pri mirnih sosedih živino, kar se je do nedavnih časov godilo v sedanjem ruskem Turkestanu. Če se je tak nomadski rod stalno naselil sredi med poljedelskimi Slovani, so nastali pastirski okraji, ž u p e. (Str. 142. i. dr.) Tuji rod je sprejel večinoma jezik poljedelcev Slovanov. Slovani so sicer že obdelovali polje, a župani, udje župe, pastirji so jim vladali. Drugod so bili vsaj pozneje živinorejski, vladarski sloj Germani. Take razmere so bile nekdanj, deloma tudi še v zgodovinski dobi pri vseh slovanskih